

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

LX. ÉVFOLYAM, 2020. 6. SZÁM

Szabadságolási körkép: más ez a nyár, mint az eddigiek

3. oldal

**Az EU nyári előrejelzése:
mélyebb recesszió és
nagyobb eltérések**

7. oldal

**Európai támogatással
munkahelyeket minősítenek
a szakszervezetek**

10. oldal

**Hétpontos megállapodás
a Fővárosi Érdekegyeztető
Tanácsban**

11. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

- Szabadságolási körkép: más ez a nyár, mint az eddigiek **3.**
- Gablini Gábor: Ezen a nyáron felejtjük el a hosszú szabadságokat **4.**
- Dr.Kokasné Dr. Palicska Livia: Sok helyen nyár végéig a szabadság kétharmadát kiadják **5.**
- Cselényi Krisztina: Mégis igényelnek szabadságot a dolgozók **5.**
- Dr. Orosz Csaba: Felvettünk egy óvónőt, aki főállásban vigyáz a kicsikre **6.**
- Vadnai Gábor: Nincs lényeges eltérés az eddigi gyakorlathoz képest **6.**

NAPIRENDEN

2020. nyári gazdasági előrejelzés: mélyebb recesszió és nagyobb eltérések **7.**
- Orbán Viktor: az EU szükségleteire fókuszáló stratégiájára van szükség **9.**
- Európai támogatással munkahelyeket minősíthet a Magyar Szakszervezeti Szövetség **10.**
- KSH: májusban nőtt a foglalkoztatottak száma az előző hónaphoz képest **10.**

MGYOSZ-HÍREK

- Hétpontos megállapodás a Fővárosi Érdekegyeztető Tanácsban **11.**
- INTEREST - INTEgrated REporting for SMEs Training **13.**
- A foglalkoztatottak munkahelyi helyzete a vállalkozások körében 2020 júniusában **14.**

EURÓPAI UNIÓ

- Európai innovációs eredménytábla: Magyarország a mérsékelt innovátorok között **15.**
- Eurostat: az EU lakosságának 5 százaléka a nem uniós állampolgár **15.**
- Bizottsági jóváhagyás: állami támogatást kaphatnak a koronavírus-járvány miatt a magyar nagyvállalatok is **16.**
- Alig csökkent a különbség a leggazdagabb és a legszegényebb EU-tagország között **16.**

KÖNYVJELZŐ

- Erdély – 1000 év öröksége **17.**
- Kulináris mesterkurzus, harmadszor **18.**

A MAGYAR GYÁRIPAR

az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Kocsi Ilona, a Magyar Gyáripar szerkesztője

„Idáig sztenderd megoldások jellemezték a nyári pihenő idő kiadását, az idén, némi túlzással az mondható, hogy ahány ház, annyi szokás”

Nyári szabadság, a COVID-19 árnyékában

Hogyan alakulnak idén a nyári szabadságolások? – ezt kérdeztük az MGYOSZ néhány tagszervezetétől, vezetőjétől. Nem lehetne ennél izgalmasabb témát felvetni? – hangzott az egyik válasz. Most nagyon aktuális ez a kérdés – így egy másik reagálás. Mindegyik megjegyzés érthető ezen a nyáron. Mert míg idáig sztenderd megoldások jellemezték a nyári pihenő idő kiadását, az idén, némi túlzással az mondható, hogy ahány ház, annyi szokás. Ehhez adalék egy harmadik megjegyzés is: nyári szabadságolás? Jé, mi még nem is foglalkoztunk ezzel a kérdéssel, annyi a munka, hogy ez még nem került napirendre. Ez a válasz július első hetében hangzott el...

Akárhogy is van: sok vállalatnál a majdnem három hónapig tartó kényszerpihenő, vagy lassulás kényszermegoldások sorát indította el a vállalatoknál. Sok helyen a túlélés volt a tét, másol „csak” a működési költségek fedezetének megteremtése, de akadt olyan is, ahol nagyon futott a szekér, s ebből származtak a gondok. Akár ezért, akár azért, más ez a nyár, mint az eddigiek... **(3. oldal)** „A dolgozókat sok helyen arra kérték, ezen a nyáron felejtsek el a hosszabb szabadságokat, s maradjon mindenki készenlétben” – idézett egy gyakorlatot Gablini Gábor, a GÉMOSZ elnöke. **(4. oldal)**

A nyári szabadságok minősége, mennyisége nem kis mértékben attól függ, hogyan alakul a gazdaság, a rendelésállomány, lesz-e újabb járvány. A jelek nem túl biztatóak. Egyrészt több környező országban újra felfelé ível a megbetegedések száma, másrészt az Európai Bizottság idei nyári gazdasági előrejelzése a korábban vártnál mélyebb recessziót, nagyobb eltéréseket sejtet. **(7. oldal)** Mivel a korlátozó intézkedések feloldása az Európai Bizottság tavaszi előrejelzésében feltételezetténél visszafogottabb ütemben halad, a válság a vártnál erőteljesebb hatást gyakorol a 2020. évi gazdasági tevékenységre.

De befolyásolja a gazdasági teljesítményt az is, mennyire innovatív egy ország, egy vállalat. Az Európai Unió innovációs eredménytáblája azt jelzi, az unió innovációs képessége javul, és már a második éve jobban teljesít e téren, mint az USA. Magyarország továbbra is a mérsékelt innovátorok csoportjába tartozik az EU-n belül, összesített innovációs mutatójának értéke az uniós átlag 66,4 százalékát éri el, bár folyamatos javulás figyelhető meg. A legjelentősebb magyar innovációs tényezők között sorolja fel az elemzés a foglalkoztatást is. **(15. oldal)** És ez az eredménytábla még csak a 2019-es évre vonatkozik. Lehet, hogy a COVID-19 kezelése felpörgette az innovációs teljesítményt, és olyan újítások kerülnek be a gyakorlatba – például a nyári szabadságok terén –, amely tartós eleme marad a vállalati eszköztárnak? Van választék, az biztos.

Gablini Gábor: Ezen a nyáron felejtjük el a hosszú szabadságokat

Gablini Gábor, a Gablini Cégcsoport tulajdonos vezetője, az MGYOSZ alelnöke, a GÉMOSZ (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke

Akkv-szektor összességében gyorsan reagált a COVID-19 járványra, legalábbis az én meglátásom szerint. Mintha tanultunk volna a 10 évvel ezelőtti válságból, amikor nehezen és lassan térünk magunkhoz a hirtelen jött, ismeretlen sokkból.

Most sok vállalkozás első lépése az volt, hogy szabadságra küldte a dolgozóit, így akarta átvészelni a járvány első heteit. Hamar kiderült, hogy ez még rövid távon sem jó megoldás, hiszen így megmaradt a költség, viszont árbevétel nem keletkezett. Amikor erre rájöttek a cégek, inkább a fizetés nélküli szabadságot preferálták, illetve csökkentették a fizetéseket. A költségcsökkentés ugyanis kulcskérdés volt a túléléshez.

Az első ijedelem után mindenki újra rendezte a sorokat, terveket készített a járvány utáni időszakra. Várható volt, hogy a kényszerpihenő után újra indulnak a folyamatok, amikor remélhetőleg hirtelen újra sok munka lesz, amivel valamennyire ledolgozhatók a március-június közötti veszteségek. Ezért a dolgozókat sok helyen arra kérték, ezen a nyáron felejtsek el a hosszabb szabadságokat, s ma-

radjon mindenki készenlétben. Ez teljesíthető kérés, hiszen a külföldi utazásokkal szemben sokan rövidebb, belföldi pihenést választottak. A turizmusból érkező hírek is ezt a tendenciát erősítik: a hazai felkapott helyeken augusztus végéig nincs szabad szálláshely. Vagyis míg a COVID-19 nagy vesztese a turizmus volt, most, a járvány utáni helyzetben ők lehetnek a nyertesek, legalábbis a veszteségek jó részét ledolgozhatják.

A regenerálódást segíti a kormány 2. „Kurzarbeit” programja is. Ha egy kicsit előbb érkezik, még jobb lett volna. Azt tapasztalom ugyanis, hogy ahol elbocsátottak embereket, ott csak akkor veszik őket vissza, ha erre biztos fedezet teremődik. Vagyis az elveszett munkahelyek nagy része tartósan elveszett.

A környezet továbbra is bizonytalan, a járvány második hulláma ott lebeg a köztudatban. Ha ugyanis valóban beindul a turizmus, a magyarok mennek és külföldről is jönnek vendégek, így annak az esélye is megnő, hogy behozzák a vírust. Ezzel is számolni kell.

Akkv-k számolnak is, ezért a nagy óvatosság. Ezért új munkaerő helyett a meglévőket túlóráztatják, ha kell, ez kisebb költséggel jár, mintha bővítenék a létszámot. Ha lesz megrendelés, lesznek új munkahelyek is, de nagyjából csak akkor!

Mi már a kezdet kezdetén nagyon keményen megváltuk a költségeket, átütemeztünk, így értük el, hogy áprilisban is fedezetben maradt a működés. Júniustól már ismét élénkült az autókereskedelem, de a márkakereskedők között abban szakmai konszenzus van, hogy még jó esetben is az idei évben a tavalyi forgalom 70 százalékát érhetjük el. Persze, ha jönne egy újabb vásárlásösztönzés, akkor akár 80 százalékra is felmehetnénk. Mi intenzíven keressük az új piacokat, új márkákat, mert a jelenlegi portfólióinkkal, piacunkkal nehezen fenntartható a növekedés. S bár az autógyárártól olyan hírek érkeznek, hogy már beindult a termelés, de úgy látjuk, ez inkább marketing-szöveg. Sok helyen még nagy készlet van, így teljes gőzzel talán csak szeptembertől indul be a termelés. Ezért az idei év hátralévő részében lesz ugyan javulás, de nyögvenyelősen megy majd minden. Ennek ellenére sem vagyok pesszimista: 2021 ennél minden bizonnyal sokkal jobb lesz.

„Ahol elbocsátottak embereket, ott csak akkor veszik őket vissza, ha erre biztos fedezet teremődik. Vagyis az elveszett munkahelyek nagy része tartósan elvesztett...”

Dr. Kokasné Dr. Palicska Livia, a Magyar Könnyűipari Szövetség (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke, az Innovatex Zrt. vezérigazgatója

A könnyűipari ágazatban a COVID-19 vírus okozta járvány sok cégnél részleges vagy teljes leállási hullámot generált a globális beszállítói láncok működési zavarai miatt. Több vállalkozásnál döntöttek a szabadságolás mellett, csökkentett munkaidővel és heti néhány nap szabadság kiadásával próbálták a teljes leállást elkerülni.

Vannak olyan vállalkozások, amelyek a jár-

Dr. Kokasné Dr. Palicska Livia: Sok helyen nyár végéig a szabadság kétharmadát kiadják

vány kezdeti időszakában még teljes kapacitással tudtak működni, de a rendelésállomány a cégek többségében májusra erősen lecsökkent, így a tervezett nyári leállásokat (július vége - augusztus eleje) előre hozták. Több olyan cég is akad, ahol június utolsó és július első hetében mindenki szabadságon van. Jellemző az a döntés, hogy nyár végéig a szabadság kétharmadát kiadják, hogy ősztől a várhatóan visszaálló normál üzemmódban teljes kapacitással tudjanak majd dolgozni.

Érdemes azt is megemlíteni, hogy akad olyan vállalat is, amelynek a járvány éppen hogy többletmunkát hozott, így egyáltalán nem tudtak még dolgozókat szabadságra küldeni, annyi megrendelésük van.

Sajnos, arról is van információnk, hogy egy külföldi tulajdonosi háttérrel rendelkező vállaltól nagy létszámban (kb. 500 fő) küldtek el embereket március végén fizetés nélküli szabadságra, megrendelés hiányára hivatkozva. Bár egy részüknek később tudtak munkát adni, május végétől minden dolgozó jövedelem nélkül maradt, és a júniusban esedékes fizetéssel is késnek...

„A könnyűipari ágazatban a COVID-19 vírus okozta járvány sok cégnél részleges vagy teljes leállási hullámot generált a globális beszállítói láncok működési zavarai miatt”

Cselényi Krisztina: Mégis igényelnek szabadságot a dolgozók

A koronavírus terjedésekor, az iparban mindenki otthon rekedt, a munkaórák csökkentek, a vállalatok és a dolgozók sok helyen megállapodtak március-áprilisban, hogy a szokásos nyári szabadságot nem veszik ki a munkatársak. Amikor lesz lehetőség a munkavégzésre, dolgozni fogtak.

Most azonban, amikor itt a nyár, a dolgozók

mégis előállnak a szabadság igényel – még ha rövidebb időszakra is. A gyárakban pedig nem érdek, hogy esetlegesen túlfussanak a termeléssel és előre gyártsanak, mert akkor esetleg ősszel-télen nem tudnak teljes műszakban dolgozni. Ezért aztán kiadják nyáron a szabadságot és még ha rövidebb ideig is, néhol lesznek nyári leállások is.

Cselényi Krisztina, a Magyar Fa- és Bútoripari Szövetség (az MGYOSZ tagszervezete) főtítkára

Dr. Orosz Csaba: Felvettünk egy óvónőt, aki főállásban vigyáz a kicsikre

Úgy zajlik a szabadságkiadás, mint eddig – mondanám első gondolatra. Valójában azonban egy kicsit mégis más. A járvány alatt ugyanis sok dolgozó választotta azt, hogy bércsökkentés helyett inkább szabadságot vesz ki. Ennek következtében sokaknak kevés szabadsága maradt, amivel gazdálkodnia kell. Úgy tapasztalom, sokan választják az itthoni pihenést. Akinek kertje, nyaralója van, ott nyaral, így az idén minden bizonnyal mindenhol megszépültek, megszépülnek a kiskertek. Sokan hosszú hétvégeket vezettek be, azaz a szombat-vasárnapot megtoldják egy-két nappal, így szereznek többször több napot a kikapcsolódásra. Ez korábban is előfordult, de most általánosan elterjedt megoldás.

A kisgyerekes családoknál egy kicsit nehe-

zebb a helyzet. Ha nyári szünetre bezárnak az óvodák, iskolák, akkor a gyerekek elhelyezéséről gondoskodni kell. A nyári táborok a nagyobbaknál megoldást jelenthetnek – bár ezekből is kevesebb van ezen a nyáron –, de a kicsiknél ez nem jöhet szóba. A cégnél 12 ilyen korú gyerek van, ezért felvettünk egy óvónőt, aki főállásban vigyáz a kicsikre. Ezt a megoldást már a járvány ideje alatt alkalmaztuk, mert úgy láttuk, a home office kisgyerekekkel nehezen tud zavarmentes, hatékony lenni. Aztán, amikor láttuk, hogy bevált, most nyáron is megőriztük ezt a gyakorlatot. Van megfelelő szoba erre a célra, szabad tér is, játékokkal együtt. Nálunk ez bevált, más cégeknek is tudom ajánlani. A szülők így nyáron is zavartalanul tudnak dolgozni.

Dr. Orosz Csaba, a Horoszcoop Kft. tulajdonos ügyvezetője, az MGYOSZ alelnöke

„Sokan hosszú hétvégeket vezettek be, azaz a szombat-vasárnapot megtoldják egy-két nappal, így szereznek többször több napot a kikapcsolódásra.”

Vadnai Gábor: Nincs lényeges eltérés az eddigi gyakorlathoz képest

Vadnai Gábor, a Magyar Gépipari és Energetikai Országos Szövetség (MAGEOSZ, az MGYOSZ tagszervezete) főtákará

„A költségtakarékossági szempontok miatt felismerhetővé vált, hogy számos vállalati irodában a rendszeresen otthonról dolgozókkal csökkenthető lehet az állandóan jelenlevők száma és ez nem utolsósorban az irodabérelti piacra is hatással lesz”

Változatos a kép a Magyar Gépipari és Energetikai Országos Szövetség (MAGEOSZ) tagvállalatainak a nyári szabadságok kiadásánál. Ez most sokkal jobban függ megrendelésektől, mint korábban. Alapvetően nincs lényeges eltérés az eddigi gyakorlathoz képest, ám a cégek most érzékenyebben figyelnek a költségekre. A járvány idején ugyanis sokaknál érzékeny ponttá vált, hogy a leállás/termelés-csökkenés mellett mindenképpen fizetni kellett a rezsiköltségeket, néhol gondot jelentett ennek fedezete.

A MAGEOSZ cégeinél a központi kötöttségek oldásával beindult a gyártás. A munkáltatók a határidős szállítások pontos teljesítése érdekében a szabadságok kiadását az előző évekhez képest most szigorúbban egyeztetik a munkavállalókkal. A szövetség néhány cégénél végzett gyors közvéleménykutatásom eredményeként elmondhatom, hogy a legtöbb válaszadó a járvány utáni helyzetet a viszonylag normális állapotok visszaállításának tekinti.

De kaptam ilyen választ is: „Mi alapvetően – a dolgozókkal megbeszélve – szinte csak a ledolgozott munkaidő után járó fizetett szabadságok kötelező kivételével és néhány dolgozó kérésére (pár nap) fizetetlen szabadság kiadásával operáltunk. Így is jelentős mennyiségű szabadság került kiadásra, csaknem a teljes rendelkezésre álló keret 45 – 50 %-a.

Ez azt jelenti, hogy a szokásos nyári (iskola szünetre eső) szabadságok kis részben vehetők igénybe – csak az iskolás gyerekekkel rendelkező szülők esetében. Már mintegy 80 – 90 %-os terhelésen üzemel a cég és nagyon úgy néz ki, hogy az első félévről a második félévre tolt munkák miatt a még rendelkezésre álló szabadságot az év hátralévő részében nem biztos, hogy ki tudjuk adni. A vírus előtti években egyenletesen és arányosan vették ki a dolgozók a szabadságukat. Most szerencsés volna lehetővé tenni, hogy a 2020. évi szabadságok egy részét a 2021. év első felére át lehessen vinni. Így elérhető lenne, hogy ne „okosba” legyen megoldva a szabadságok kiadása...”

Ugyanakkor jövőre érdekes helyzet alakulhat ki a mi szektorunkban a sok helyen bevált home office alkalmazásoknak köszönhetően. A költségtakarékossági szempontok miatt felismerhetővé vált, hogy számos vállalati irodában a rendszeresen otthonról dolgozókkal csökkenthető lehet az állandóan jelenlevők száma és ez nem utolsósorban az irodabérelti piacra is hatással lesz.

Mivel a járvány második hulláma is fenyeget, a környező országokban ismét több a megbetegedés, sok a nyitott kérdés a szakmában, és emiatt is fontos a társadalmi párbeszéd, a szakmai szervezetekkel való kormányzati konzultációk jelentősége.

2020. NYÁRI GAZDASÁGI ELŐREJELZÉS: mélyebb recesszió és nagyobb eltérések

Az európai uniós gazdaság a koronavírus-világjárvány következtében idén mély recesszióba süllyed, annak ellenére, hogy mind uniós, mind nemzeti szinten gyors és átfogó szakpolitikai válaszlépésekre került sor. Mivel a korlátozó intézkedések feloldása az Európai Bizottság tavaszi előrejelzésében feltételezettnél visszafogottabb ütemben halad, a válság a vártnál erőteljesebb hatást fog gyakorolni a 2020. évi gazdasági tevékenységre – jelenti az Európai Bizottság.

Az uniós gazdaság a koronavírus-világjárvány következtében idén mély recesszióba süllyed, annak ellenére, hogy mind uniós, mind nemzeti szinten gyors és átfogó szakpolitikai válaszlépésekre került sor. Mivel a korlátozó intézkedések feloldása a Bizottság tavaszi előrejelzésében feltételezettnél visszafogottabb ütemben halad, a válság a vártnál erőteljesebb hatást fog gyakorolni a 2020. évi gazdasági tevékenységre.

A 2020. nyári gazdasági előrejelzés szerint az euróövezet gazdasága 2020-ban 8,7%-kal zsugorodik, majd 2021-ben 6,1%-kal növekszik. Az EU gazdasága a várakozások szerint 2020-ban 8,3%-kal zsugorodik, 2021-ben pedig 5,8%-kal bővül. A 2020. évi recesszió tehát előreláthatólag jóval súlyosabb lesz, mint a tavaszi előrejelzésben az

euróövezetre vonatkozóan kilátásba helyezett 7,7%-os, illetve az EU egészére vonatkozóan előre jelzett 7,4%-os visszaesés. A 2021. évi növekedés szintén valamivel kisebb mértékű lesz a tavasszal valószínűsítetté.

Lendületes helyreállítás

2020 második felében várhatóan lendületet kap a helyreállítás. A világjárvány már 2020 első negyedévében jelentős hatást gyakorolt a gazdasági tevékenységre, holott a legtöbb tagállam csak március közepén kezdte meg a korlátozó intézkedések bevezetését. Mivel 2020 második negyedévében a fennakadások és korlátozások jóval hosszabb időszakra nyúlnak, az első ne-

ÉVENTE NÉGYSZER

Az Európai Bizottság minden évben két átfogó előrejelzést (tavaszi és őszi), valamint két időközi előrejelzést (téli és nyári) tesz közzé. Az időközi előrejelzések az aktuális év és a következő év éves és negyedéves GDP-jére és inflációjára terjednek ki, és valamennyi tagállamra vonatkozó, valamint uniós és euróövezeti szintű összesített adatokat tartalmaznak.

gyedévhez képest a gazdasági teljesítmény sokkal erőteljesebb zsugorodására lehet számítani. Mindazonáltal a májusra és júniusra vonatkozó első adatok arra engednek következtetni, hogy a legrosszabban talán már túl vagyunk. A helyreállítás az év második felében várhatóan lendületet kap, bár a hiányosságok és a tagállamok közötti egyenlőtlenségek továbbra is fennmaradnak.

Az EU gazdaságát ért sokkhatás szimmetrikus, amennyiben a világjárvány valamennyi tagállamot érintette. A 2020. évi termelés visszaesése és a 2021. évi fellendülés erőssége ugyanakkor minden bizonnyal nagy szórást fog mutatni. A legfrissebb előrejelzések szerint a világjárvány hatásának mértéke és a helyreállítás erőssége tekintetében a tagállamok közti különbségek a tavaszi várakozásoknál markánsabbak lesznek.

Változatlan inflációs kilátások

A tavaszi előrejelzés óta az általános inflációs kilátások alig változtak, bár az árak alakulását befolyásoló tényezők lényegesen átrendeződtek.

Míg az olaj- és élelmiszerárak a vártnál nagyobb mértékben emelkedtek, hatásukat valószínűleg ellensúlyozni fogják a gyengébb gazdasági kilátások, valamint a héacsökkentések (áfa) és az egyes tagállamokban hozott egyéb intézkedések hatásai.

Az euróövezetben a harmonizált fogyasztói árindex (HICP) alapján mért infláció az előrejelzések szerint 2020-ban 0,3%, 2021-ben pedig 1,1% lesz. Az EU egészét tekintve 2020-ban 0,6%-os és 2021-ben 1,3%-os infláció várható.

Rendkívül magas kockázatok

Az előrejelzéssel kapcsolatos kockázatok rendkívül magasak, és túlnyomórészt lefelé mutatnak. A világjárvány és az esetlegesen szükséges jövőbeli korlátozások nagyságrendje és időtartama lényegében továbbra sem ismert. Az előrejelzés a járvány megfékezésére irányuló intézkedések további enyhülését feltételezi, és nem számol a fertőzések második hullámával. Jelentős a kockázata annak, hogy a munkaerőpiac a vártnál több tartós kárt szenved, és a likviditási nehézségek számos vállalkozás számára fizetőképességi problémákhoz vezethetnek. A pénzügyi piacok stabilitását ugyancsak kockázatok övezik, és fennáll annak a veszélye is, hogy a tagállamok esetleg elmulasztják a nemzeti szakpolitikai választézkedések megfelelő összehangolását. Ha nem sikerül megállapodásra jutni az Egyesült Királyság és az EU közötti jövőbeli kereskedelmi kapcsolatokról, az szintén alacsonyabb növekedést eredményezhet, különösen az Egyesült

Királyság esetében. Tágabb értelemben a protecionista politikák és a globális termelési láncoktól való túlzott elfordulás is negatív hatással lehet a kereskedelemre és a világ gazdaságra.

Felfelé mutató kockázatok is fennállnak, ilyen például a koronavírus elleni oltóanyag korai rendelkezésre állásának lehetősége.

A jelenlegi előrejelzés nem veszi számításba a NextGenerationEU nevű új eszköz köré épülő helyreállítási tervre vonatkozó bizottsági javaslatot, mivel arról még nem született megállapodás. A Bizottság javaslatáról való megállapodás ezért szintén a felfelé mutató kockázatok közé sorolható.

Általánosan fogalmazva nem zárható ki a vártnál gyorsabb helyreállítás, különösen akkor, ha a járványügyi helyzet lehetővé teszi a fennmaradó korlátozásoknak a feltételezettnél gyorsabb feloldását.

Valdis Dombrovskis, az emberközpontú gazdaságért felelős ügyvezető alelnök szerint „a korlátozó intézkedések gazdasági hatása felülmúlja várakozásainkat. Továbbra is veszélyes vizeken evezünk és számos kockázattal kell szembenéznünk, többek között egy újabb, jelentős fertőzősi hullám lehetőségével. A mostani előrejelzés egyértelműen rávilágít, hogy miért szükséges megállapodásra jutni ambiciózus gazdaságélénkítési csomagunkról, a NextGenerationEU-ról, ha támogatni akarjuk a gazdaságot. Az idej és a jövő évet tekintve a gazdaság talpra állására számíthatunk, de ébernek kell lennünk a kilábalás eltérő üteme miatt. Továbbra is gondoskodnunk kell a munkavállalók és a vállalkozások védelméről, és uniós szinten szorosan össze kell hangolnunk szakpolitikáinkat, hogy erősebben és egységesebben hagyassuk magunk mögött a válságot.”

Paolo Gentiloni gazdaságpolitikai biztos hozzátette: „A koronavírus világszerte több mint félmillió ember életét követelte, és az áldozatok száma még mindig napról napra nő – a világ egyes részein riasztó ütemben. Ez az előrejelzés rámutat a világjárvány pusztító gazdasági hatásaira. A szakpolitikai válaszintézkedések Európa-szerte hozzájárultak a polgárainkat ért csapás enyhítéséhez, a helyzetet azonban továbbra is a mélyülő különbségek, a növekvő egyenlőtlenség és a fokozódó bizonytalanság jellemzi. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy mielőbb megállapodás szülessen a Bizottság által előterjesztett helyreállítási tervről, hogy ebben a kritikus időszakban visszaállítsuk a bizalmat és új finanszírozást csatornázzunk gazdaságainkba.”

Az Európai Bizottság következő gazdasági előrejelzése a 2020 novemberében esedékes.

EB magyarországi képviselője

ÍGY KÉSZÜL

Ez az előrejelzés az árfolyamokkal, kamatlábakkal és nyersanyagárakkal kapcsolatos, a június 26-i állapot szerinti technikai feltételezéseken alapul. Minden más beérkező adat tekintetében – ideértve a kormányzati politikákra vonatkozó feltételezéseket – az előrejelzés a június 30-ig rendelkezésre álló információkra támaszkodik. Az előrejelzés csak a hivatalosan bejelentett és megfelelően részletezett szakpolitikai intézkedéseket veszi figyelembe.

Orbán Viktor: az EU szükségleteire fókuszáló stratégiára van szükség

Az Európai Unió (EU) szükségleteire fókuszáló stratégiára van szükség, a valódi kihívást a gazdasági teljesítmény és a versenyképesség erősítése jelenti - mondta Orbán Viktor miniszterelnök az Európa cenzúrázatlanul címmel rendezett online nemzetközi konferencián.

A kormányfő kiemelte: a problémát az jelelenti, hogy az elmúlt években, a válságok idején, az EU mindig taktikai megközelítést követett, reaktív válaszokat adott. Taktika helyett azonban stratégiára van szükség és proaktív válaszokra - jelentette ki. Hangsúlyozta, Európa visszavonulóban van, ezt tények támasztják alá: rosszabbul teljesít a reprodukciós ráta,

a védelmi kiadások és a világgazdasági súly tekintetében is. Továbbá a hatalmi egyensúly is megváltozott Európában, hiszen 30 éve a francia-német tengely volt meghatározó, és emellett Nagy-Britannia képviselte a nemzetek Európáját. Ez biztosított egy olyan egyensúlyt, amely akkor is megvolt, amikor a közép-európai országok csatlakoztak az unióhoz - mutatott rá.

Ma azonban Franciaország súlyosan el adósodva, Nagy-Britannia kilépett, és Németország újra az erős tagállam, amelytől mindenki a megoldást várja, amikor nehézségek merülnek fel. Ez az új hatalmi realitás Európában - jegyezte meg. A miniszterelnök felidézte: három válság volt Európában az elmúlt időben, a pénzügyi és a migrációs válság, most pedig a koronavírus-járvány. Mindegyiket másként kezelték a kontinens két felén - fűzte hozzá.

Közölte: a pénzügyi válság idején Nyugaton a jóléti állam megmentése volt a cél, míg Közép-Európában, főleg Magyarországon a munkaalapú társadalom volt a válasz. A migrációs válságot illetően Nyugaton a demográfiai problémákat bevándorlással akarták megoldani, Közép-Európában viszont nem akarták más civilizációk problémáit idehozni - mondta. Hangsúlyozta: az is baj, hogy miközben Európa képtelen megoldani a saját gondjait, meg

„Európának a saját belső gondjaira kell koncentrálnia elsősorban, és legfeljebb csak ezt követően adhat tanácsot másoknak”

akarja oldani a világ problémáit és elő akarja írni a nemzetközi partnereinek, hogyan vezessék az országukat.

Kijelentette: véget kell vetni ennek a gyakorlatnak és vissza kell térni ahhoz a megközelítéshez, hogy Európának a saját belső gondjaira kell koncentrálnia elsősorban, és legfeljebb csak ezt követően adhat tanácsot másoknak.

Orbán Viktor szerint két különböző koncepció van az európai vitákban. Az egyik oldalon a liberális, baloldali, progresszív, félig marxista elképzelés áll, amely a multikulturalizmust, a migrációt támogatja; ez családellenes, a nemzetek és nemzetállamok ellen van, és számára a keresztény társadalmi tanítások irrelevánsak - sorolta. Hozzáfűzte: a másik elképzelés alapja az örökölt keresztény kultúra, ez a koncepció antikommunista, elkötelezett a családok mellett és a nemzeti identitást értékékként kezeli.

A miniszterelnök feltette a kérdést, hogyan lehet egyben tartani az EU-t ilyen különbségek mellett.

Úgy látja, ez csak akkor lehetséges, ha a Nyugat nem kényszeríti rá nézőpontját Közép-Európára, ha a különbségeket tiszteletben tartják, elfogadják. Alapfeltételnek nevezte, hogy a közép-európaiaknak ne mondják meg, hogyan éljék az életüket.

A következő többéves uniós költségvetéssel kapcsolatban kifejtette: ez mindig sikertörténet volt az elmúlt 30 évben, mert bár sok vita övezte, mindig találtak olyan kompromisszumot, amely mindenkinek jó volt. Most is ilyen kompromisszumra van szükség - mondta. Next Generation (Következő Generáció) néven pénzügyi alapot is akar létrehozni az EU. Az alap elnevezését szó szerint kell venni, mert valóban a következő nemzedék fogja megfizetni, hiszen hitelről van szó - fogalmazott.

Hangsúlyozta, Magyarország nem szeret hitellel kezelni válságot, de el kell fogadni ezt a megközelítést a bajban lévő országok érdekében. Igazságos, rugalmas elosztás kell, és kemény tárgyalások várhatók a közeljövőben - tette hozzá. A július 8-i fórumot a Polgári Magyarországért Alapítvány szervezte, s felszólalt Aleksandar Vucic szerb elnök és Janez Jansa szlovén kormányfő is.

MTI

Európai támogatással munkahelyeket minősíthet a Magyar Szakszervezeti Szövetség

Csaknem 48 millió forint vissza nem térítendő európai uniós támogatást nyert a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) és a Vasas Szakszervezeti Szövetség közös konzorciuma, amely vállalta, hogy meghatározza a minőségi munkahely kritériumait és ezek alapján értékeli is a magyarországi munkahelyeket, elsősorban a feldolgozóipar területén - közölte a MASZSZ az MTI-vel.

A közlemény szerint az érdekvédelmi szervezetek pályázatukat a Gazdaságfejlesztési innovációs operatív programban nyújtották be. Kordás László, a MASZSZ elnöke az MTI-nek elmondta, hogy a másfél éves program első lépéseként nemzetközi kutatások - például az OECD javaslatai alapján - a magyarországi viszonyok figyelembevételével kidolgozzák a munkahelyek minősítésének kritériumait. A szakszervezeti vezető szerint a „Minőségi munkahely” cím elnyerésénél alapfeltétel lesz, hogy a cégnek ne legyen bírsága a munkaügyi hatóságtól, továbbá értékeli a munkaügyi kapcsolatok rendezettségét; megvizsgálják működik-e szakszervezet, van-e munkavédelmi referens, van-e kollektív szerződés az adott cégnél. Kordás László elmondta, az ilyen és ezekhez hasonló tényezőkről kérdőív formájában nyilatkoznak majd az érintettek.

A program második lépése a munkahely bejárása lesz, ahol az adott vállalat képviselői és az ott működő szakszervezet egyes tagjai közösen tekintik meg, hogyan is működik a társaság a gyakorlatban, mennyire tartják be a munkavédelmi előírásokat és milyenek a munkabiztonsági feltételek.

Közölte, a programban nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a magyarországi helyzethez

Mi a Minőségi munkahely?

A Minőségi munkahely cím elnyerésénél alapfeltétel lesz, hogy a cégnek ne legyen bírsága a munkaügyi hatóságtól, továbbá értékeli a munkaügyi kapcsolatok rendezettségét, megvizsgálják működik-e szakszervezet, van-e munkavédelmi referens, van-e kollektív szerződés az adott cégnél.

adaptált minőségmérésre alkalmas kritériumrendszert dolgozzanak ki. Ennek elősegítése érdekében kísérleti (pilot) projektet terveznek Fejér megyében, azoknál a feldolgozóiparban tevékenykedő cégeknél, ahol a Vasas Szakszervezeti Szövetség képviseli a dolgozók érdekeit. A cél az, hogy felmérjék a szakszervezetek által felállított minőségi munkahelyre vonatkozó szempontok és a magyarországi viszonyok kapcsolatát, és ha szükséges, akkor a tapasztalatok, valamint a cégek jelzései alapján módosítsák a munkáltatókkal szemben támasztott elvárásokat.

Kordás László elmondta, a „Minőségi munkahely” cím kialakításával egy márkát (brandet) kívánnak létrehozni, ebben pedig nagy segítség lesz a pilot projekt. Ugyanis a minősítésen sikeresen átment vállalkozások három évig használhatják a „Minőségi munkahely” címet és az ezzel járó logót, így kívánják ösztönözni a munkáltatókat a minősítés megszerzésére és ezáltal minőségi munkahely létrehozására, fenntartására. A szakszervezeti vezető szerint a munkahelyek minősítése a munkavállalók érdekeit is szolgálja, hiszen az álláskereső nagyobb bizalommal próbálkozhatnak elhelyezkedni a „Minőségi munkahely” címet elnyert munkáltatóknál.

KSH: májusban nőtt a foglalkoztatottak száma az előző hónaphoz képest

Májusban a foglalkoztatottak átlagos havi létszáma 4 millió 399 ezer volt, az előző hónaphoz képest 31 ezerrel több, az egy évvel korábbihoz képest 134 ezerrel kevesebb - jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH).

A március-májusi időszakban a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 403 ezer, az egy évvel korábbinál 2,2 százalékkal kevesebb volt. A 15-64 évesek foglalkoztatási rátája 68,6 százalék volt, 1,2 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A koronavírus-járvány gazdasági következményei a vizsgált időszakot már teljes egészében érintették, így hatásai a foglalkoztatási adatokban is megjelennek - közölte a KSH.

Az elsődleges munkaerőpiacon dolgozók száma 48, a magukat közfoglalkoztatottnak vallóké 26 ezerrel csökkent egy év alatt. A magyarországi háztartások külföldön dolgozó tagjainak száma 23 ezerrel lett kevesebb a külföldön végzett munkájuk elvesztése miatt, vagyis ők nem a magyarországi gazdasági folyamatok következtében veszítették el az állásukat.

A 20-64 éves korcsoportban, amelyre az Európa 2020 stratégiában az Európai Unió 2020-ra 75 százalékos célértéket tűzött ki, március-májusban Magyarországon az egy évvel korábbinál 1,1 százalékponttal alacsonyabb, 73,9 százalékos volt a foglalkoztatási ráta, férfiaknál 81,9 százalékos, a nőknél 66,0 százalékos.

Hétpontos megállapodás a Fővárosi Érdekegyeztető Tanácsban

Idén februárban megalakult a Fővárosi Érdekegyeztető Tanács (FŐÉT), június 22-én megszületett az első olyan jelentősebb megállapodás, amely munkaadói szempontból is hasznos lehet. A megállapodást munkaadói oldalról dr. Rolek Ferenc írta alá, aki a FŐÉT egyik soros elnöke volt. Őt kérdeztük a részletekről.

Keveset hallani a Fővárosi Érdekegyeztető Tanács munkájáról, így adódik a kissé nyers kérdés: van értelme ennek a konzultációs fórumnak?

dr. Rolek Ferenc: Ezt a kérdést mi is feltettük magunknak, amikor az alakulás előtt felkérést kaptunk a belépésre. Aztán arra jutottunk, hogy minden párbeszédnek, konzultációnak van értelme, amely a munka világával foglalkozik, ahol a munkaadók és munkavállalók beszélgethetnek az őket különböző aspektusból érdeklő, érintő témákról. A főváros nemcsak az ország központja, de a gazdaság centruma, az üzleti élet meghatározó színtere is. És magának az önkormányzatnak is vannak vállalkozásai, tehát egy-egy ilyen egyeztetésen mindig van miről tárgyalnunk, egyeztetnünk. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy a fővárosnak korlátozott a mozgástere, az anyagi lehetősége, a jogalkotási lehetősége. Nemcsak azért, mert egy önkormányzat más, mint egy országos hatókörű kormány – az OÉT-ben a munkáltatók, munkavállalók mellett a kormány volt a harmadik fél-, hanem azért is, mert a fővárosban sok döntés a kerületekhez tartozik, és célszerű tiszteletben tartani ezt a felállást.

Ez a Fórum nem az Országos Érdekegyeztető Tanács hiányát akarja valamilyen módon pótolni? Erre, persze, az említettek miatt kicsi az esélye...

RF: Az OÉT szerepét nem pótolhatja, de bizonyos részterületeken hasonló szerepet tölthet be. Ezért nem meglepő módon, az alapszabály, a működés módja is az OÉT mintájára készült, természetesen annak „kicsinyített” másaként. Munkaadói oldalról a két nagy szervezet – az MGYOSZ és a VOSZ – tagja lett

a FŐÉT-nek is, rajtuk kívül még három munkaadói képviselet vesz részt. A munkavállalókat ugyancsak öt szervezet képviseli. De például teljesen kimaradt ebből a munkából az agrárszektor. Talán azért, mert a fővárosban ez nem jelentős, talán másért.

Június 22-én egy hétpontos megállapodást írtak alá. Ez volt az első, a három oldal által aláírt megállapodás?

RF: A februári megalakulás óta több témáról tárgyaltunk – részben plenáris ülésen, részben bizottságokban, részben személyesen, de a járvány idején főleg online-, emlékeztetőket alá is írtunk. A korábbi eszmecsereken leginkább a járványról esett szó, ennek gazdasági következményeiről, de tájékoztatást kaptunk a főváros költségvetéséről is, amit persze, utána elsöpört a járvány... De ilyen több pontos megállapodás most született először. Több olyan téma is akad köztük, amelyek munkáltatói szempontból sem elhanyagolhatók.

Mondana néhány példát?

RF: A kis- és középvállalatok, civilszervezetek március 1-június 30. között legalább 25 százalékos csökkentést kapnak az általuk bérelt helyiségek díjából. De ha súlyos a helyzet, ez a kedvezmény akár 90 százalékig is felmehet. Persze, a fővárosi önkormányzat ezt csak a saját tulajdonú ingatlanoknál ajánlhatta fel, a kerületeknek legfeljebb csak ajánlhatja, hogy ők is így tegyenek. Támogattuk a főváros Digitális Start Programját, vagy az Idősgondozási Start Programját, és a Közegészségügyi Start Programot szintén.

Mi köze mindehhez a munkaadói szervezetnek?

A MEGALAKULÁS

A fővárosi Kögyűlés 47/2019. rendelete alapján 2020. február 11-én megalakult a Fővárosi Érdekegyeztető Tanács (FŐÉT), a Fővárosi Önkormányzat, a munkavállalókat képviselő öt magyarországi szakszervezeti konföderáció és öt munkaadói érdekképviseleti szervezet részvételével.

RF: Mindhárom egyfajta közmunka programnak fogható fel. Nem árkot kell tisztítani, hanem például az idősgondozásban részt venni, s ehhez képzést is szervez az önkormányzat. A Közegészségügyi programban pedig profi takarítókat képeznének, amivel olyan rétegeknek teremtenének munkalehetőséget, akiknek nehéz lenne elhelyezkedniük. De a megállapodásnak van olyan pontja is, amire mi azt mondtuk, nem sokat remélünk tőle, mert nem Budapestre szabott az a nemzetközi példából átvett ötlet. De kárt nem okoz, elfogadtuk, hogy partnereink meg akarják próbálni.

Melyik pontra utal pontosan?

RF: A 4. pontban fogalmazódik meg, hogy a főváros támogatja a kis- és középvállalkozásokat abban, hogy minél több szolgáltatást, terméket vegyenek egymástól, így csökkentve a függőséget a külső hatásoktól, és így teremtve egy stabil beszélgető, vásárlói kört, miközben fenntartható rendszereket építenek ki saját működésükben. Úgy gondoljuk, hogy ez jó modell lehet válságban lévő, elmaradott térségekben, ahol az erőforrások is korlátozottan állnak rendelkezésre. Budapest fejlett világváros, itt inkább a nyitottság lehet a nyerő, az új kapcsolatokból, új együttműködési formákból is lehet profitálni.

Szó van a megállapodásban a taxisoknak nyújtott támogatásról, és az óvodai, bölcsődei nyitvatartás meghosszabbításáról, a nyári táborozások támogatásáról...

RF: A taxisok támogatása egy kis csoport megsegítését jelenti, a fővárosnak fontos, munkaadói szempontból nem jelentős. A gyerekintézmények nyitvatartásának meghosszabbítása azonban jelentős lépés lenne. Sok munkaadó látja, milyen feszültséget jelent a kisgyerekes szülőknek, amikor 4, 5 órára rohanni kell a bölcsődébe, óvodába, miközben a munkaidő még nem ért véget. Persze, munkaadói oldalról ezt lehet rugalmasan kezelni, ez a gyakorlat, de azért jól jönne a másik oldalról is egy, az élethez igazított üzemeltetési idő. Talán lesz ebben előrelépés. Ugyanígy fontosnak tartjuk, hogy megkérdezték véleményünket Budapest közlekedésének fejlesztéséről is. Szép dolog a sok kerékpárút, de a dolgozók többsége mégis tömegközlekedési eszközökön jár a munkába, tehát ott is elkelne a fejlesztés.

Úgy öt hónapja működik a FŐÉT. Az eddigi tapasztalatok igazolták várakozásait?

RF: Minél több párbeszédre, egyeztetési fórumra van szükség a különböző érdekű felek között. Ez egy ilyen fórum, tehát hasznos. Nagy, országos hatókörű ügyek megtárgyalásának nem ez a helyszíne. Ezt tudtuk, amikor vállaltuk a tagságot. Tehát nem csalódtunk, erre számítottunk. A mostani megállapodás 7. pontja arra vonatkozik, hogy a felek folyamatosan monitorozzák a FŐÉT által elfogadott, Budapest gazdasági újraindításának érdekében tett intézkedések gyakorlati alakulását. Vagyis: nem „sőhivatalként” szeretne e fórum működni.

INTEREST - INTEgrated REporting for SMEs Training

A 2,5 év futamidejű ERASMUS+ projekt a Budapesti Gazdasági Egyetem vezetésével valósul meg. Az MGYOSZ mellett a projektben partner az angol Leeds Beckett University, a német Hochschule Rhein-Waal, az olasz University of Udine, a lengyel Wroclaw University of Economics, a román Babes-Bolyai University, a brüsszeli MAC-Team aisbl és a brüsszeli European Federation of Accountants and Auditors for SMEs.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A projekt/kutatás célja, indoka, a problémafelvetés

Célja, előzményei

A kelet-európai országok gazdasági fejlődése olyan szintre ért, ahová korábban a régi EU-áramok is eljutottak, és ahol már fontos, hogy a kkv-k együttműködjenek nagy, multinacionális vállalatokkal, működésükhöz különféle pénzügyi szolgáltatók és más érdekelt felek befektetéseiére van szükségük, és nemzetközivé kell válniuk. E kihívások teljesítése érdekében biztosítani kell vállalkozásuk átláthatóságát, amivel növelni tudják a feléjük irányuló bizalom szintjét. Ehhez világos és tömör áttekintést kell adniuk az értékteremtési folyamatról, amely átfogja teljes üzleti tevékenységüket. Itt jutunk el a holisztikus vállalati beszámoló fogalmához, amelyet integrált beszámolóknak (IR) hívnak, amely a vállalkozás összes kulcsfontosságú tevékenységére vonatkozó integrált gondolkodás terméke.

A vállalati jelentéstétel nem erőssége a kis- és középvállalatoknak (kkv), de a fent említett igények gyors fejlődést követelnek ezen a területen is. A kkv-k teljes értékteremtési folyamatának bemutatása, jóval a pénzügyi beszámolón túl, elengedhetetlen a befektetők, a pénzügyi szolgáltatók és más érdekelt felek bizalmának növeléséhez.

Az IR általános gyakorlat a nagy nemzeti vagy multinacionális vállalatok világában. E javaslat eredeti gondolata az, hogy megpróbálja ebből a tapasztalatból a kis- és középvállalkozások szá-

INTEGRÁLT GONDOLKODÁSMÓD
A projekt általános, hosszú távú célja az integrált gondolkodásmód bevezetése az országok kkv-rendszereibe. Ez teszi a projekt információs munkacsomagját kiemelkedő jelentőségűvé. A partnerek és a társult partnerek terjesztési képességei adják e hosszú távú cél sikerének a zálogát. A projekt kommunikációs tervének teljesítése a projekt kimagasló eredménye.

mára adaptálhatóbb elemeket levezetni, és azokat praktikus iránymutatói és képzési anyagokká alakítani a kkv-k számára. Az előzetes kutatás rámutatott arra, hogy szakosodott nemzetközi szervezetek kkv-k IR-keretrendszerének kidolgozására irányuló kutatásokat folytatnak és fognak folytatni. Partnerségünk tagjai kapcsolatba léptek ilyen szervezetekkel, mint például: Nemzetközi Integrált Jelentési Tanács (IIRC), Globális Jelentéstételi Kezdeményezés (GRI), Könyvelők Nemzetközi Szövetsége (IFAC), Könyvelők és Kkv-k Európai Szövetsége (EFAA) stb. A tagok megvizsgálták a „Nem pénzügyi beszámolók közzététele” című EU irányelvet is, ami kötelező szabályokat tartalmaz, és ami megadja a nagyvállalatok számára a nem pénzügyi információk elkészítésének és azok közzétételének szabályait.

A konzorcium tagjai rámutattak, hogy a világban nagyon eltérő, olykor egymásnak ellentmondó IR keretrendszerek terjednek, amelyek nagy akadályt jelentenek az IR konvergáló fejlődésének az útjában.

Annak elkerülése érdekében, hogy átfedések legyenek a fent említett kutatásokkal, partnerségünk nem önmagában végez kutatást, hanem felhasználja az említett kutatások eredményeit és eredményeit. Ezért konzorciumunk a következő fő célokat tűzte ki:

- Az eredmények összegyűjtése a különféle létező IR-keretekről és ebből egy, a kkv-k számára könnyen elérhető és emészthető keretrendszer származtatása. Az összes IR-keret előre definiált pénzügyi és nem pénzügyi tőketípusok figyelem-

bevételeivel működik – a legtöbb esetben ez 6 tőketípus (pénzügyi tőke, gyártott tőke, szellemi tőke, humán tőke, társadalmi és kapcsolati tőke és természetes tőke). Azonban a különböző keretekben ugyanaz az elnevezés gyakran eltérő tartalmat fed, a projektnek ebben a fázisában, az új keretrendszer felállítása előtt, meg kell történnék az alaptőkék egyértelmű kiválasztása és definiálása.

- Útmutató összeállítása a kkv-k számára, amely meghatározza a pénzügyi és nem pénzügyi tőkéket és a méréshez szükséges kulcsfontosságú mennyiségi és minőségi (narratív) teljesítménymutatókat (KPI-eket) az egész értékteremtési folyamat mentén. Az útmutató gyakorlati utasításokat ad a kkv-k számára az IR szerkesztéséhez az új modellkeret szerint.

- Az Útmutató alapján tananyag készítése a projekt két fő célcsoportja számára: kkv vezetők és menedzserek, valamint vállalkozói szakokon tanuló egyetemi hallgatók (jövőbeli kkv vezetők, mentorok, könyvelők és könyvvizsgálók...) számára. A kurrikulum személyes részvételű interaktív kurzusok, online tanulási elemek és munkahelyi képzések innovatív kombinációja, ahol a különböző képzési módok finom egyensúlyba biztosítja a tudásátadás hatékonyságát a vállalkozók lehető legalacsonyabb terhelése mellett.

A projekt/kutatás legfontosabb eredményei

Annak érdekében, hogy a projekt eredményei a lehető legáttekinthetőbbek legyenek, a legfontosabb eredményeket a projekt három szellemi termékben (IO) adja meg:

- IO1: Az előkészítő elemzés rámutatott, hogy a nagy szervezetek, a multinacionális hálózatok kutatási projekteket indítottak és indítanak el a kkv-k integrált beszámoló területén. Ennek a projektnek a kiindulópontja a nem mindig konvergáló kutatási eredmények megismerése és összehasonlítása, valamint egybevetése a partnerek tapasztalataival is. Az említett 6 tőke alapú megközelítést alkalmazva, a tőkék átfedésmentes definíciója után, a partnerség kitűzte azt a célt, hogy kidolgozza egy kkv-khez adaptált integrált

beszámoló modell keretrendszerét. Alapvető cél, hogy a kkv-k számára könnyű hozzáférést és alkalmazhatóságot biztosítsanak annak érdekében, hogy elkerüljék a vállalkozói menedzsment túlterhelését. A 6 tőke módszertana lehetővé teszi az elemzés kiterjesztését a pénzügyi beszámolástól a nem pénzügyi beszámolóig, ideértve a fenntarthatósági jelentéstételt is. Ez az IR modellkeret megtestesíti a projekt első IO-ját.

- IO2: Az IO1 eredményei alapján elkészül egy gyakorlati kézikönyv, egy Útmutató, amely egyfelől a kkv-k általi általános felhasználásra, másrészt a projekt tantervfejlesztési tevékenységének segítésére szolgál.

- IO3: Az Útmutató (IO2) egyes kkv-k számára, ha önmagukban használják, bonyolult lehet; ez volt az oka egy képzési kurzus fejlesztésének, a projektbe történő beillesztésére. Ennek az eredménye lesz a harmadik szellemi output (IO3). Ebben található a projekt innovatív oktatási eredménye: az interaktív face-to-face műhelyek, az online tartalmak és a munkahelyi tanulási egységek keveréke, amely vonzóbbá és könnyebben elérhetővé teszi a képzést a projekt célcsoportjai számára.

A projekt általános, hosszú távú célja az integrált gondolkodásmód bevezetése az országok kkv-rendszereibe. Ez teszi a projekt információs munkacsomagját kiemelkedő jelentőségűvé. A partnerek és a társult partnerek terjesztési képességei adják e hosszú távú cél sikerének a zálogát. A projekt kommunikációs tervének teljesítése a projekt kimagasló eredménye.

A projekt elindítja a kkv-k számára kifejlesztett IR képzés szak-képzési akkreditációs eljárását országonként. Ezek az eljárások a projekt élettartama alatt minden bizonnyal nem fejeződnek be, de a kkv-k teljesítménye európai összehasonlíthatóságának hosszú távú elérése a projekt célja, és ezt a projekt élettartamán belül kell megkezdeni.

A projekt weboldala:

<https://www.interest-project.eu/>

A foglalkoztatottak munkahelyi helyzete a vállalkozások körében 2020 júniusában

A GKI Zrt. 2020. június elején egy, a multinacionális cégekre nem kiterjedő, 835 vállalkozást magába foglaló reprezentatív kutatást végzett. A cél az volt, hogy képet lehessen alkotni arról, hogy a COVID-19 járványt követő hatósági szigorítások részleges feloldásával az egyes vállalkozásokon belül hogyan változtak meg a foglalkoztatási formák.

Június elején, a felmérés időszakában, Közép-Magyarországot leszámítva lényegében mindenhol feloldották a szigorú korlátozásokat, s már Pest megyében is jelentősen enyhültek a szabályok.

Az 5 fő feletti vállalkozások körében (a multinacionális cégeket nem tekintve) június elejéig nagyságrendileg 110 ezer főt (5.5%) bocsátottak el, illetve jelentős munkaköri átszervezéseket hajtottak végre (táv munka, állásidő, kényszer-szabadságolás). Az 5 fő alatti vállalkozásokkal együtt ez országosan 160-170 ezer elbocsátást jelent. A kkv-szektor esetében a foglalkoztatottak közel 76%-a jár be dolgozni a munkahelyére. A (hazai tulajdonú) nagyvállalatoknál ez az arány jóval magasabb, csaknem 92%. Vagyis a rugalmasabb munkavégzést inkább a hazai kisvállalkozások tették lehetővé dolgozóiknak).

Jól mutatja a nagyvállalatok tökeerősségét a kkv szektorral szemben az állásidőn és a (fizetett vagy fizetés nélküli) szabadságon lévők aránya, amely a nagyvállalatoknál 0,5%, szemben a kkv szektorral, ahol ez a szám kiugróan magas (4%). Az otthon-dolgozók (táv munkások) aránya átlagosan 3% volt (ezen belül a nagyvállalatoknál 2%, a kisvállalkozásoknál pedig 5%). Jelentős a részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya a nagyvállalatoknál (15%), miközben ez mindössze 6% a kkv-k között. Ha a válság esetleg elhúzódna, akkor a részmunkaidősök, az állásidőn, illetve a jelenleg kényszerszabadságon lévők jelentős része várhatóan munkanélkülivé válna, amennyiben a kormány nem hoz további, az eddiginél jóval hatékonyabb munkahely-megtartó intézkedéseket.

GKI Gazdaságkutató Zrt.

Európai innovációs eredménytábla: Magyarország a mérsékelt innovátorok között

Az Európai Unió (EU) innovációs teljesítménye javul, de további erőfeszítésekre van szükség, hogy felzárkózzon azokhoz az országokhoz, melyek világszinten élen járnak az innováció terén – közölte a 2019-es adatokat feldolgozó európai innovációs eredménytáblájában az Európai Bizottság. Magyarország innovációs mutatójának értéke az uniós átlag 66,4 százalékát éri el.

Az európai innovációs eredménytábla idei kiadása azt mutatja, hogy EU-szerte továbbra is javul az innovációs teljesítmény, mely immár második éve meghaladja az Egyesült Államokét- összegzi az MTI.

Európának ugyanakkor többet kell tennie azért, hogy felzárkózzon azokhoz az országokhoz - például Dél-Koreához, Ausztráliához és Japánhoz -, melyek világszinten élen járnak az innováció terén. Az eredmények rávilágítanak arra, hogy további lehetőségek rejlenek az uniós innovációs szakpolitikák jobb összehangolásában, Európa globális versenyképességének előmozdításában, és abban, ha az innováció még fontosabb szerepet kap a koronavírus-világjárvány leküzdését célzó küzdelemben. Az eredmények értelmében 2019-ben felgyorsult az a néhány éve tartó tendencia, hogy a tagállamok teljesítménye fokozatosan közelít egymáshoz.

A főbb megállapítások között szerepel, hogy az EU innovációs teljesítménye 2012 óta átlagosan 8,9 százalékkal nőtt. A vizsgált időszakban az innovációs teljesítmény 24 uniós tagországban növekedett. A teljesítmény a leginkább Litvániában, Máltán, Lettorszában, Portugáliában és Görögországban nőtt. Az EU fő versenytársai között a legnagyobb innovációs teljesítménynövekedés Kínában volt tapasztalható. Teljesítménye 2012 óta az uniós teljesítmény több mint ötszörösére növekedett.

Megjegyezték, hogy az Egyesült Királyság kilépése az Európai Unióból csekély hatással járt az EU innovációs teljesítményére, lényegében nem befolyásolta a tagállamok relatív

teljesítményét az EU globális teljesítményéhez viszonyítva. Az európai innovációs eredménytábla eredményük alapján a vezető innovátorok, a jelentős innovátorok, a mérsékelt innovátorok és a lemaradó innovátorok csoportjába sorolja az uniós országokat. Az eredmények azt mutatják, hogy

továbbra is Svédország innovációs teljesítménye a legjobb az EU-ban, utána sorrendben Finnország, Dánia és Hollandia következik. A korábban jelentős innovátorok közé tartozó Luxemburg idén csatlakozott a vezető innovátorok csoportjához. A korábban mérsékelt innovátor Portugália szintén előrelépett a jelentős innovátorok csoportjába.

Magyarország továbbra is a mérsékelt innovátorok csoportjába tartozik, összesített innovációs mutatójának értéke az uniós átlag 66,4 százalékát éri el. A jelentés kiemeli, hogy Magyarország innovációs teljesítménye 2012 óta határozottan, de különösen 2017 óta növekszik. A legjelentősebb innovációs tényezők között van a foglalkoztatás, az értékesítés és az innovációbarát környezet. A teljesítmény a legjobban az innovatív ágazatok gyorsan növekvő vállalkozásaiban a foglalkoztatás, a közepes és csúcstechnológiájú termékek exportja terén jelentkezik. A leggyengébb innovációs dimenziók között az emberi erőforrások, a pénzügy és a támogatás vannak. Magyarország esetében a legalacsonyabb mutatószám három mutató esetében - az innovatív kkv-k együttműködése, a kisebb hazai tulajdonú vállalkozások K+F-célokra fordítható forrásai és az új termékek eladásának részesedése - figyelhető meg.

Eurostat: az EU lakosságának 5 százaléka a nem uniós állampolgár

Az összefoglaló szerint 2019 januárjában 13,3 millió uniós állampolgár, az EU lakosságának mintegy 3 százaléka élt egy másik, nem állampolgársága szerinti EU-tagállamban. Az EU-tagállamokban élő külföldiek többsége nem uniós országok állampolgára volt- írja az MTI.

A külföldiek legnagyobb arányát Luxemburgban, a legalacsonyabbat Lengyelországban és Romániában jegyezték fel. Luxemburgban a teljes népesség 47 százaléka érkezett másik tagállamból (39 százalék) vagy nem uniós országból (8 százalék). Szintén ma-

Tavaly év elején mintegy 21,8 millió nem uniós állampolgár élt az Európai Unió (EU) tagországaiban, ami mintegy 5 százalékát jelenti az EU teljes lakosságának - derül ki az Európai Unió luxembourgi székhelyű statisztikai hivatalának jelentéséből.

gas arányban éltek külföldiek Cipruson (18 százalék) és Máltán (17 százalék) is. A sorban Ausztria következik, ahol 8-8 százalék volt a más tagországból vagy az EU-n kívülről érkezettek aránya. Az uniós statisztikai hivatal a külföldiek 10 százalékot is meghaladó arányáról számolt be Észtország, Lettország, Írország, Belgium, Németország és Spanyolország esetében is.

Ezzel szemben Litvánia, Bulgária, Horvátország, Lengyelország, Románia és Szlovákia népességének kevesebb mint 1 százalékát képviselték külföldiek 2019 elején.

Bizottsági jóváhagyás: állami támogatást kaphatnak a koronavírus-járvány miatt a nagyvállalatok is

Az Európai Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó európai uniós szabályokkal összhangban jóváhagyta azt az 50 milliárd forintos magyar programot, mely a nagyvállalatokat hivatott kárpótolni a részben a koronavírus-járvány miatt, részben pedig a magyar kormány által a járvány megfékezése érdekében elrendelt korlátozó intézkedések miatt elszenvedett veszteségeikért.

A program keretében a nagyvállalatok közvetlen támogatások formájában részesülhetnek kártérítésben. A kártérítés az érintett nagyvállalat kompenzációs időszak alatt elért működési eredménye és a járvány kitörése előtti referencia-időszakban elért működési eredménye közötti különbséget fogja fedezni, akár 100%-os mértékben. A magyar hatóságok független ellenőrök jelentései alapján utólagos ellenőrzéseket fognak végezni, így biztosítva, hogy a kártérítés ne haladja meg a ténylegesen elszenvedett veszteség összegét. A kedvezményezetteknek vissza kell fizetniük a magyar államnak a kapott támogatás azon részét, mely meghaladja az általuk ténylegesen elszenvedett anyagi kár összegét.

A nagyvállalatok az ágazatok bármelyikében igényelhetik a támogatást, kivéve az elsődleges mezőgazdasági ágazatot, valamint a halászati és az akvakultúra szektort. Becslések szerint körülbelül 50–100 cég részesül majd a támogatásból.

A Bizottság megállapította, hogy a magyar program összhangban van az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (2) bekezdésének b) pontjával. Ez a rendelkezés lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy jóváhagyjon olyan állami támogatási intézkedéseket, amelyek egyes vállalkozásokat vagy ágazatokat hivatottak kárpótolni rendkívüli események által közvetlenül okozott károkért. A koronavírus-járvány is ilyen rendkívüli eseménynek minősül.

Alig csökkent a különbség a leggazdagabb és a legszegényebb EU-tagország között

Némileg csökkent, de továbbra is óriási a különbség az Európai Unió leggazdagabb és legszegényebb országa, Luxemburg és Bulgária között - derült ki az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) által kiadott, a tavalyi előzetes adatokat tartalmazó jelentésből.

Vásárlóerő-egységben (PPS) számolva az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) és az egy főre jutó tényleges egyéni fogyasztás (AIC) alapján is toronymagasan vezet a nyugat-európai nagyhercegség a 27 tagú közösségben. Bulgária javított, de továbbra is erős lemaradásban van.

Az uniós átlagot 100 százaléknak véve az euróövezetben az egy főre jutó hazai össztermék és az egy főre jutó tényleges egyéni fogyasztás is 106 százalékra rúgott tavaly. Szinte minden ország esetében 1-2 százalékponttal változtak az értékek 2018-hoz képest, így alig változott tavaly az országok sorrendje.

A leggazdagabb országban, Luxemburgban az egy főre jutó GDP 261 százaléka volt az uniós átlagnak, míg az utolsó helyezett Bulgáriában 53 százalék. Egy évvel korábban, 2018-ban Luxemburg egy főre jutó GDP-je

HÁROM KATEGÓRIA

Tíz országban haladta meg az uniós átlagot az egy főre jutó GDP tavaly. 12 ország van a középmezőnyben -70-100 százalékkal -, 5 országban 70 százalék alatt van e mutató.

263 százalék, Bulgáriáé pedig 51 százalék volt. Tíz országban - Luxemburg, Írország, Hollandia, Dánia, Ausztria, Németország, Svédország, Belgium, Finnország és Franciaország - haladta meg az uniós átlagot az egy főre jutó GDP tavaly. A középmezőnybe - a 70 és 100 százalék közötti kategóriába - került Málta, Olaszország, Csehország, Spanyolország, Ciprus, Szlovénia, Észtország, Litvánia, Portugália, Szlovákia, Magyarország és Lengyelország. A maradék öt országban - Lettországban, Romániában, Görögországban, Horvátországban és Bulgáriában - 70 százalék alatt volt a mutató.

A háztartások életszínvonalát jobban tükröző egy főre jutó tényleges egyéni fogyasztásban is Luxemburg az első, az EU-s átlag 135 százalékaival és Bulgária az utolsó az átlag 59 százalékaival. Egy évvel korábban 135, illetve 57 százalékon állt a két adat.

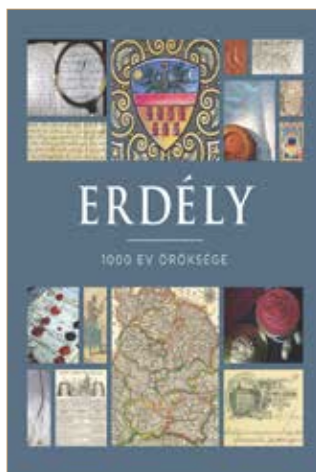
Erdély – 1000 év öröksége

Erdély – ez az elnevezés még mindig sokaknak talán a legtöbb érzést és gondolatot felidéző fogalom a magyar történelemben és kultúrában. Az elveszett Tündérkert, múltunk legjavának egyik legfőbb kincsestára, talán már fakuló bánatunk, nosztalgiánk. Ami pedig valóság: „Erdély, a magyar államiság és kultúra védőbástyája, a vallási türelem bölcsője 1000 év óta szorosan kapcsolódik az anyaország történelméhez.”

„E vidék nemcsak természeti kincsekben gazdag, de a történelme is olyan izgalmas, mint egy lenyűgöző kalandregény: sorsát háborúk és összeesküvések, forradalmak és karizmatikus személyiségek alakították. E hosszú, tragédiákkal és felemelő eseményekkel tarkított történet számos fejezete mindannyiunk számára jól ismert, egyes részletek azonban szinte teljesen feledésbe merültek.

Az Erdély – 1000 év öröksége című kötet egészen páratlan: a gondos kutatómunka eredményeként született fejezeteket olvasva feltárul előttünk Erdély sokszínű krónikája, illusztrációkként pedig a Magyar Nemzeti Levéltár és más gyűjtemények legféltettebb kincseinek részletgazdag fotóiban gyönyörködhetünk. Merüljünk el az elmúlt ezer év sorsfordító pillanataiban, kövessük nyomon a hadjáratokat, ismerjük meg a háttérben meghúzódó motivációkat, és ezáltal tudjunk meg többet arról, milyen tényezők alakították múltunkat és jelenünket.” – így ajánlja a kiadó az olvasó figyelmébe a könyvet.

„A történelem tanulsága az, hogy ezer szál köti Erdélyt Magyarországhoz (és viszont! – OP). E könyv is bizonyítékul szolgál arra, hogy számunkra ERDÉLY sosem veszett el.” – szól teljes joggal e kötet Előszava (a nyitó idézet is onnan). S valóban lenyűgöző bizonyíték, rohanó, türelmetlen korunk igényei szerint tálalva. Képanyaga gazdag és gyönyörű, kitűnő minőségben. Különleges tematikus összeállítás: képek, fényképek, kódex, oklevél és más dokumentum-részletek, korabeli térképek, iniciálék, történelmi nagyságok levelei pecsétjei, aláírásai, I. Szulejmán tuğrája, címerek és sok egyéb. Tartalmát, s benne szövegét így vezeti be

ERDÉLY – 1000 ÉV ÖRÖKSÉGE

Magyar Nemzeti Levéltár – Libri Kiadó – Iskola Alapítvány Kiadó, 2020

az Előszó: „A kötet egy összefogás eredményeként jött létre: az erdélyi Iskola Alapítvány kereste meg a Magyar Nemzeti Levéltárat, hogy az ott őrzött ritkaságokat is bemutatva adjon ki egy gazdagon illusztrált, tudományos igényű könyvet. Az ötletet felkarolta a Libri Kiadó is, az együttes munka eredménye pedig egy átfogó, informatív, a szakmai és a laikus olvasóközönség számára egyaránt izgalmas kiadvány lett.”

A krónika terjedelme és színvonala: „Öt fejezetben foglaltuk össze Erdély krónikáját, az államalapítás korától az I. világháború végéig. A szerzők a magyar történettudomány legújabb eredményei alapján mutatják be az egyes korszakok történetét, a fejezetekben számos, eddig talán kevésbé közismert információ is helyet kapott. A közölt iratok többsége a Magyar Nemzeti Levéltár gyűjteményéből származik, de a kiadvány színvonalát tovább emelik a magyar és külföldi társintézményektől kölcsönzött dokumentumok, levéltári források is.”

Részlet a Képes Krónikából: „Szent István azt követően, hogy isteni rendelésből elnyerte a királyi fenség koronáját (nagy szerepe volt ebben a diplomáciai képességeinek is – OP), híres és sikeres háborút viselt Gyula nevű anyai nagybátyja ellen, aki akkor egész Erdélyország kormányzását kézben tartotta. Ezt pedig azért tette, mert bár igen gyakran intette, Gyula sem Krisztus hitére nem tért, sem a magyarokkal szembeni károkozást nem hagyta abba. Teljes országát, amely igen tágas és nagyon gazdag volt, a Magyar Királysághoz csatolta. Országát magyarul Erdélynek hívták.”

Dr. Osman Péter

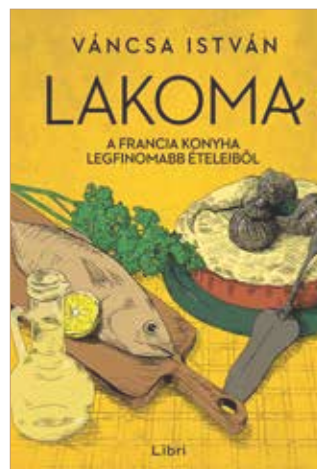
Kulináris mesterkurzus, harmadszor

Váncsa István e kötete újabb mesterkurzusa a kulináris örömök élvezete tudományának és művészetének, amelyet a magunk és mások tetszésére is gyakorolhatunk. Szó szerint sorsdöntő dolgok tanulhatók belőle, amelyeket, ha az ember elsajátít, jobb válik az élete, hiszen „az állatok táplálkoznak, az ember eszik, s csak a művelt emberek tudnak étkezni.”. Az étkezés és a vendéglátás öröme képes felvidítani a lelket.

Pontosabban, ahogyan Váncsa Istvántól eltanulhatjuk, az örömszerzés már a konyhában is boldogító állapotba segíthet. Az igazi ínycuccot már maga a kulináris remek elkészítésével járó munka – az ő szavával „babra és pepecs” – is egyfajta felemelő flow-állapotba varázsolhatja, amely kívül rekeszti a világ randaságait és megadja az alkotás örömét, s az ember már előre örül az eredmény hamarosan elérkező élvezetének is.

Persze, mindez nem csak úgy magától, az istenek ajándékaiként valósul meg: Váncsától ráébredünk, hogy a konyhában is, a terített asztalnál is meg kell tanulnunk felismerni és kiélni az étek készítésében és elfogyasztásában rejlő örömeiket, s ehhez tudatos törekvéssel kiművelt finom fogékonyság kell. A tanulatlan íny és a tanulatlan lélek erre alkalmatlan – viszont miközben maga a tanulás más terepeken többnyire megterhelő munka, itt már kezdettől fogva kellemes élményekkel boldogít. „Amit az ember hosszabban fogyaszt, azt megszereti”, írja a Mester, a konyhában pedig megtanulja azt mindinkább a maga öröme szerint készíteni.

„Az ember peccsenyesütőnek születik, és szakácsná válik.” és „A Teremtő arra kötelezte az embert, hogy léte fenntartása céljából egyen, erre étvággyal ösztönzi, és az élvezettel jutalmazza” – írja a fentebbi idézet szerzője, Jean Anthelme Brillat-Savarin, a gasztrófilozófiának és az asztali élvezetek felmagasztalásának 200 éve élt pápája. Váncsa méltán mondható az ő itteni helytartójának, a kulinária magyar hercegének. Ezek a könyvei – ez a Lakoma sorozat harmadikja – mesterkurzusok, s egyben szóra-

Váncsa István

LAKOMA
A francia konyha
legfinomabb ételeiből

Libri, 2019

koztató olvasmányok a kiművelt ínycucc emelkedéshez: tele kulturális érdekességekkel, az ő sajátos életfilozófiájával, humorával, apró elbeszéléseivel. Belőlük az ember tényleg szórakozva tanul rengeteget az európai kultúráról. Ha utálnám a konyhát és nem érdekelnének az asztal finomságai, akkor is remek és hasznos szórakozást nyújtanának. S egy eretnek megjegyzés: ha Ádám és Éva időben olvashatja Váncsa műveit, bizonyára megtanulnak főzni, talán a kígyót eszik meg, s most mind a Paradicsomban élnek.

Az igazi tudomány alapja a kutatás, a felfedezés, amit az igazi tudós a megismerés és megértés örömeért művel – véresen komoly intellektuális játékként. Váncsa elmondásaiból tudjuk: ő így tanulja és műveli azt, ami neki az asztalánál, a konyhájában, nekünk a könyveiben, s esetleg az általa ihletett örömeinkben megjelenik. Tőle tudjuk:

- Szakácskönyvek értő és szorgos gyűjtője. Csak olyanokat gyűjt, amelyek a szakirodalom felsorolásával is szolgálnak, mert ezeken a nyomokon módszeresen haladva bővíti tovább tudását.
- Piacok szorgos látogatója, a helyi különlegességek buzgó kutatója.
- Felfedező útjain a vendéglőkben, éttermekben a titkos tudást a csak a kiválasztottak számára elérhető módon szerzi meg: a legbenső szentélyben, magától a séftől.
- A recepteket, mielőtt közreadná őket, kipróbálja a konyhában és az asztalánál is (voltaképp csak így becsületes, nemde?).

Mindezeknek e kötetben megtestesült eredménye: remek olvasmány, s kinek-kinek ízlése szerinti örömök az étek elkészítésében és elfogyasztásában. Vigyázat: a könyv étvágyat csinál!

Dr. Osman Péter